

מדענים מתכננים לטפח חומצות ורעלים אל תוך עיניהן של ארנבות. מדי שנה עוברים מאות מיליוני בעלי-חיים ייסורי תופת במעבדות ניסויים ברחבי העולם, כולל בישראל, בה אין למעשה כל פיקוח בנושא

ביותר מבחינה כמותית וזה שדרגת הדיכוי שלו מגיעה לדרגות הקיצוניות ביותר. בעול-מנו, הקבוצה המדוכאת ביותר עלי אדמות היא בעלי-החיים.

בעלי-החיים האחרים עשויים להיות שונים מאתנו במובנים רבים, אבל כאבם אינו שונה משלנו וסבלם אינו שונה משלנו. חובתנו המוסרית היא שלא לגרום להם כאב וסבל, ממש כשם שזוהי חובתנו המוסרית כלפי בני-אדם אחרים השונים מאתנו.

כאשר אנו מדברים על שוויון זכויות אנו מתכוונים לשוויון בחשיבות שאנו מעניקים לרצונות של פרטים שונים. כשם שבתוך המין האנושי אנו פוסלים אבחנות כגון צבע, מגדר, ארץ מגורים, מוצא, אמונה, נטייה מינית, גיל או רמת אינטליגנציה כקובעות זכויות או כבסיס

"כלובי סוללה". הצפיפות האיומה - מרחב של קופסת נעליים לכל תרנגולת - פירושה סבל בלתי נתפס מדי שעה ומדי דקה, עד ליום מותן. פניה האמיתיים של תעשיית הביצים

תירה כלשהי למושגי הצדק, החופש והשוויון. נחיתות זו, כך האמינו, מצדיקה את ניצולו של הנחות, ועקב כך השתרשו שיטות שונות לניצולו של שומשומות גם כיום ושנועדו לשרת את בעלי הכח בחברה המדכאת (בדרך כלל גברים לבנים) כגון: סחר בעבדים, סחר בנשים, עבדות ילדים, גזילת משאבי טבע ממדינות עניות ועוד.

הפרדה גזעית בין שחורים ללבנים הייתה נהוגה במקומות מסוימים בארצות הברית (בתי-ספר, אוטובוסים, מסעדות ועוד) עד לפני כ-40 שנה, ומשטר האפרטהייד בדרום אפריקה נפל באופן סופי רק באמצע שנות ה-90. ארצות הברית העניקה לנשים זכות הצבעה בשנת 1920 (לשחורים זכות זו ניתנה בפועל רק ב-1965), ובשוויון זכות זו ניתנה רק בשנת 1971. כך, רק בשנת 1979 אימץ האו"ם את האמנה לביטול כל צורות האפליה נגד נשים. העיקרון המשותף והמנחה לכל מנגנוני הדיכוי הללו הוא שהאי-נטרס, ולו הקטן ביותר, של העליון, נתפס כנעלה על זכויותיו של השונה ממנו.

"מה הנתח שלך?" איור אמריקאי מלפני חצי-מאה. הפיכת בעלי-החיים לחתיכות בשר סוללת את הדרך לראיית "המין החלש", הנשים, כחתיכות בשר גם הן.

קשה לומר כי היום מתקיים מצב של שוויון זכויות מלא בין כל בני-האדם בחברה, אך במהלך העשורים האחרונים מאבקי זכויות אדם הביאו להתקדמות משמעותית בדרך ליצירתה של חברה מוסרית וצודקת.

למרות הדרישה לשוויון וההכרה בזכויות כמושג בסיסי שאינו ניתן לשלילה, קיים מגזר אחד שדיכוי מתקבל כיום בשוויון נפש מלא אצל מרבית בני האדם. מגזר זה הוא הגדול

אבל לצד האלימות והניכור בחברה קיים גם תהליך בלתי פוסק של שינוי חברתי. תנועות מחאה עממיות קוראות לשינוי המציאות ולהפסקת הדיכוי והאפליה. המאבק לזכויות בעלי-חיים הינו חוליה בלתי נפרדת בשרשרת המאבקים לכינונה של חברה צודקת, המכבדת את זכויותיו של כל יצור חי המסוגל טבעי להיות חופשי; חברה חופשית מסבל, מניצול ומדיכוי של כל היצורים החיים בה - האנושיים והלא-אנושיים כאחד.

לא ניתן לדמיין מצב שבו בעיית האלימות בחברה תיפתר מבלי להתייחס לפגיעה המתבצעת מדי יום בבעלי-חיים. לא לחינם אמר הסופר הרוסי טולסטוי כי "כל עוד יהיו בתי מטבחיים, יהיו גם שדות קרב...".

זכויות בעלי חיים

במהלך אלפי שנים האמינו בני האדם כי קיימים מגזרים העליונים על אחרים - הגבר עליון על האישה, האדם הלבן עליון על האדם השחור וכו'. צורות דיכוי אלה היו כה מובנות מאליהן עד שאיש כמעט לא זיהה את עצם קיומן כסוג

השוואה. מתקן ריסון של עבד אמריקאי מן המאה ה-18 אל מול מתקן ריסון של עבד ממין ביולוגי אחר - הכלב. ראיית העולם המשעבדת את החלש לרצונות החזק מוטעת מן היסוד, בעבר כמו גם בהווה.

מ עטים מאוד יתנגדו לקביעה כי החברה בה אנו חיים מבוססת בחלקה הגדול על אלימות. אלימות זו, כחלק מתרבותנו ולמעשה עצם קיומנו, הינה ללא ספק בעלת השפעה עמוקה על כולנו. מבט ביקורתי על החברה בה אנו חיים מראה כי קיימות בה לא מעט קבוצות המדוכאות, קבוצות שלעתים קרובות אף סובלות מיחס אלים כלפיהן, וביניהן נשים, מהגרי עבודה, הומואים ולסביות, נכים, ילדים ומשפחות חד הוריות. קבוצה נוספת שלא ניתן לנתקה משאר הקבוצות המדוכאות היא קבוצת בעלי-החיים. למעשה, קבוצה זו היא המדוכאת ביותר בחברה שלנו - זו שהפגיעה בה נתקלת בשתיקה הרועמת ביותר ובאדישות הגדולה ביותר, וזו הסובלת מאלימות קיצונית כחלק משגרת היומיום. בעלי-החיים

צריבת מספר על עגל. אלימות קיצונית כדבר שגרתי ומקובל

הם הקורבנות הקלים וחסרי ההגנה ביותר, ומסיבה זו הם נופלים קורבן לאלימות המתבצעת הן על-ידי יחידים והן בצורה ממוסדת. דווקא משום כך, ניתן ללמוד מיחסינו כלפי בעלי-החיים על האופן שבו אנו - כחברה אך בעיקר קר כיחידות ויחידים - תופסים את מקומו של החלש וחסר ההגנה בחברה. מעבר לכך, הקשר בין פגיעה בבעלי-חיים לפגיעה בבני-אדם כבר הוכח: אלו המתעללים בבעלי-חיים נוטים שלא לעצור שם - ילדיהם, בני הזוג שלהם או אולי הנהגה במכונית שלפניהם - יהיו הבאים בתור.

תרנגולת ואפרוחיה חובשים, בטבע. שלל צרכיהם הבסיסיים ביותר, פיזיים ונפשיים, נמנעים מהם עם כליאתם במשקים המתועשים

וגם לא בשיטות הנהוגות בה (כהשלכת אפרו- חים בני יומם לפחי אשפה בתעשיית הביצים, או כליאת עגלים בתיבות שבהם הם אינם יכו- לים אפילו להסתובב, בתעשיית עגלי החלב). שורש הבעיה הוא שבעלי-חיים נתפסים כרכוש ואמצעים למטרות של בני-האדם, ולא כיצורים שיש להם צרכים ומסוגלים לחוש כאב וסבל. ובעיה זו לא ניתן לפתור על-ידי חיפוש שיטות אכזריות פחות לגידול ולהמתה.

מה אפשר לעשות?

התעשיות האכזריות אינן קיימות ממניעים אלימים אלא משיקולים כלכליים קרים של הפקת רווחים. היצרנים שמרוויחים מהסבל של בעלי-החיים ומקדישים אמצעים רבים כדי להסתירו מעיני הציבור, היו רוצים שתאמינו שבתור יחידות ויחידים בחברה אין לכם את היכולת לשנות את המערכת. המציאות מוכיחה אחרת - אחד הכוחות הכי חזקים שלנו הציבור הוא חרם צרכנים על מוצרים שלפי דעתנו לא צריך לייצר.

התנייה תרבותית. ההבדל הדמויני שבין "חיית מאכל" ו"חיית מחמד"

בהם הן אינן יכולות אפילו לפרוס את כנפיהן, האווזים מפוטמים בכח על ידי החדרת צינור לגרונם - ואלו הן רק דוגמאות מעטות. לא רק שנשללים מבעלי-החיים צרכים בסיסיים כהג- נה, חום, אהבה, משפחה, אוויר צה, מזון ומים, אלא גם מכים אותם, דוחקים בהם, מבודדים אותם, מטילים בהם מזומים, מזריקים להם מיני סטרואידים בכדי לקצר את הזמן הדרוש לגדלם, מותירים אותם לחיות בצואה ובשתן של עצמם ומזריקים להם כמויות גדולות של אנטיביוטי- קה על מנת שיחזיקו מעמד עד השחיטה.

מכון חליבה מתועש. הדחף לרווחיות הופך את גופה של הפרה למכונה לייצור חלב, על חשבון רווחתה, בריאותה, חירותה ואף חייה עצמם.

בעלי-החיים המנוצלים במשקים עברו עיוור- תים גנטיים כדי להפוך אותם לרווחיים יותר ולהתאים אותם לתעשייה. כך למשל, הגדי- לו את המשקל של חזה התרנגול, "השניצל", עד לכדי כמעט מחצית ממשקל גופו, והפרות והתרנגולות עוותו כך שיניבו יותר חלב ויטילו יותר ביצים, גם במחיר קריסת גופם. בנוסף, העיוותים גורמים לקשיים בנשימה, לשבירת עצמות ולמחלות.

בסיומה של מסכת העינויים שיעדה להם התעשייה, מובלים בעלי-החיים, לעיתים קרו- בות בדרכים אלימות ולאחר הרעבה, למשחטה, שם יהרגו באכזריות.

עם זאת, שורש הבעיה אינו מצוי ב"תעשייה"

הפרת זכויות בעלי-החיים

כאשר אנו רואים בעיתון כתבה כגון "שלושה ילדים התעללו בכלב" אנו מזדעזעים. אך מה שרובנו לא יודעים הוא שהאלימות וההתעל- לות הקשים ביותר הקיימים כלפי בעלי-חיים הם העינויים והסבל במשקים המתועשים. מדי שנה, כ-300 מיליון בעלי-חיים עוברים מסכת ארוכה של סבל וייסורים, המוסתרים מעיני הציבור. למרות שפגיעה של אדם פרטי בבעל- חיים חסר הגנה תעמוד בסתירה לנורמות חבר- תיות ותחשב לעבירה על חוק צער בעלי-חיים,

ההתעללות השיטתית והממוסדת בתעשיות המזון נעשית בחסות החוק, בסבסוד המדינה ובמימונו של הציבור. בעלי-החיים במש- קים נתפסים כמוצרי צריכה, כרכיבים כלכליים או יחידות ייצור על פס המוני. מה שמנחה את התעשייה הוא העי- קרון הכלכלי הפשוט של הפקת מקסימום רוו- חים תוך מינימום השקעה.

בעלי-החיים במש- קים נתפסים כמוצרי צריכה, כרכיבים כלכליים או יחידות ייצור על פס המוני. מה שמנחה את התעשייה הוא העי- קרון הכלכלי הפשוט של הפקת מקסימום רוו- חים תוך מינימום השקעה.

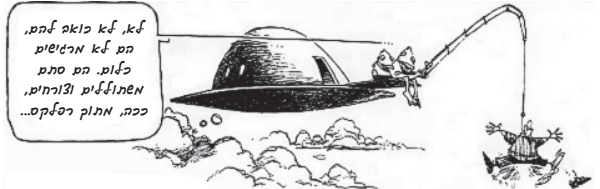
"השאלה היא לא האם בעלי- חיים מסוגלים לחשוב בהגיון או לדבר, אלא האם הם מסוגלים לסבול - ובסבל כולם שווים"

בעלי-החיים במשק המתועש נולדים לתוך עולם של כאב וסבל: האפרוחים בוקעים במ- דגרות חשוכות, העגלים נקרעים מאמם מיד לאחר ההמלטה, התרנגולות נדחסות בכלובים צפופים, וכו'.

בעלי-החיים במשק המתועש נולדים לתוך עולם של כאב וסבל: האפרוחים בוקעים במ- דגרות חשוכות, העגלים נקרעים מאמם מיד לאחר ההמלטה, התרנגולות נדחסות בכלובים צפופים, וכו'.

עגלי חלב מופרדים מאימותיהם כ-24 שעות לאחר שנולדו, ומבלים את חייהם הקצרים בארגזי עץ צרים, ללא יכולת לנוע או להסתובב, כדי שבשרם האנמי יישאר לבן ורך. אכזריות ללא גבולות

לא, לא כואב להם, הם לא מרגישים כאב. הם סתם משתוללים וזרחים, ככה, מתוך רמקס...

לגיטימי לאפליה בין בני-אדם, כך גם ההבדלים שבין בעלי-החיים לבני-האדם - רמת האינט- ליגנציה, היכולת הלשונית או יכולות אחרות - אינם יכולים אף הם להצדיק את האפליה.

במונח "זכויות בעלי-חיים" אין הכוונה לשוויון, כגון הזכות להצביע או לרכוש השכלה - פשוט משום שלבע- ליה-החיים אין צורך בכך, כשם שלגברים אין "זכות להיכנס להריון". הכוונה היא לשוויון בהתחש- בות, ומשמעותו היא לאפשר לכל פרט לממש את אושרו וצרכיו האישיים והחברתיים, על-פי נקודת הראות, הבחירה והזהות הייחודיים לו.

אנו יודעים לקרוא לאדם החושב שהוא עליון על אדם ממוצא אחר "גזען", ולגבר החושב שהוא עליון על אישה "שוביניסט". ראיית עולם המאפשרת לאדם לפגוע בבעל-חיים לשם האי- נטרס והרווח האישיים נקראת "סוגנות" (בלעז ספישיסיזם), כלומר אידיאולוגיה המפלה על בסיס מין ביולוגי. התנועה לזכויות בעלי-חיים רואה את הגבלת ההתחשבות המוסרית שלנו למין האנושי בלבד כשרירותית וכסוג של אפ- ליה גזענית. אם עניינו של המוסר הוא במניעת כפייה וסבל הרי שהדבר תקף ביחס לכל יצור העלול לסבול או להיות מדוכא.

השאלה היא לא האם בעלי-חיים מסוגלים לחשוב בהגיון או לדבר, אלא האם הם מסוגלים לסבול - ובסבל כולם שווים.

"לא כלובים גדולים ונקיים יותר דורש עקרון הצדק, כי אם כלובים ריקים; לא חזרה לחקלאות בעלייה החיים המסורתית, כי אם את סיומו המורחט של הסחר בבשרם של יצורים מתים; לא שיטות נאורות יותר של ציד ולכידה, כי אם את ביעורם המוחלט של עיסוקים ברבריים אלו."
(טום רייגן, מחבר והוגה דעות אמריקאי בן זמננו)

והפגיעה בהם הם חלק מסדר היום הציבורי, כחלק בלתי נפרד מההתנגדות לאללימות ולאי הצדק בחברה. המאבק בשני העשורים האחרונים נגד תעשיית הפרוות הצליח לצמצם את היקפה בעולם, ובבריטניה כמעט 90% מחנויות הפרווה נסגרו; במדינות רבות, וביניהן ישראל, אסורה הכניסה לקרקסים המנצלים חיות בר; חרם צרכנים מתמשך הביא לכך שמאות חברות נכנעו ללחץ הציבורי והתחייבו שלא לבצע יותר ניסויים בבעלי-חיים אלא להשתמש בחלופות הרבות הקיימות, בבת-הספר בישראל חל אי-סור על ביצוע ניסויים בבעלי-חיים, והרשימה עוד ארוכה.

ההצלחות הללו הן חלק ממאבק עולמי הנמצא בראשית דרכו אך הולך וצובר תאוצה מדי יום.

בעלי-החיים שהאדם מנצל היו ונשארו המעמד המדוכא ביותר; מעמד שאינו יכול לזעוק את זעקתו בשפתנו, ובשונה ממאבקים חברתיים קודמים לשחרור מדיכוי, הם אינם יכולים להיאבק בעצמם אלא זקוקים לנו שנשמיע את קולם.

למידע נוסף על זכויות בעלי-חיים, הפעילות הנעשית למענם ולמידע תזונתי, פנו אלינו:

www.shevi.org.il

ראשית יש להבין כי השוק עובד על עקרון היצע וביקוש, הקובע כי היקף הייצור תלוי בהיקף צריכת המוצר. הסטטיסטיקה מראה שכל אדם בישראל אוכל כ-4,000 בעלי-חיים במשך חייו, כך שכאשר יצמצם הביקוש תצטמצם עמו גם הרווחיות הכרוכה בניצול, ומשמעות הדבר היא הצלת בעלי-חיים רבים. הדבר אפשרי היום יותר מתמיד - מחקרים רבים מראים שאין שום צורך לכלול את איבריהם של בעלי-החיים בתפריט שלנו לשם תזונה בריאה ומלאה.

אותו הגיון כלכלי קיים גם בתעשיות אחרות המנצלות בעלי-חיים: תעשיות הלבוש, הביידור והניסויים בבעלי-חיים המתבצעים לצורך פיתוח מוצרי ניקיון וקוסמטיקה (שהם חלק מתעשייה רחבה יותר של ניסויים בבעלי-חיים המבוצעים גם למטרות של מחקר רפואי והוראה). יותר ויותר אנשים ברחבי העולם יוצאים להגנת בעלי-החיים, וזכויות בעלי-חיים

זכויות בעלי-חיים

מבוא כללי למעמדם המוסרי של בעלי-חיים

שבי
שחרור בעלי-חיים ישראל

054*2056629 • אתר הנוער לזכויות בעלי-חיים • WWW.SHEVI.ORG.IL

אנו יודעים לקרוא לאדם החושב שהוא עליון על אדם ממוצא אחר "גזען", ולגבר החושב שהוא עליון על אישה "שובניסט".
ראיית עולם המאפשרת לאדם לפגוע בבעלי-חיים לשם האינטרס והרווח האישיים נקראת "סוגנות" (בלעז ספישיסיזם), כלומר מר אידיאולוגיה המפלה על בסיס מין ביולוגי. התינועה לזכויות בעלי-חיים רואה את הגבלת ההתחשבות המוסרית שלנו למין האנושי בלבד כשרירותית וכסוג של אפליה גזעית. אם עניינו של המוסר הוא במניעת כפייה וסבל הרי שהדבר תקף ביחס לכל יצור העלול לסבול או להיות מדוכא.

